

מסורת הש"ס

(א) נכרסת כד. ושי"ן. (ב) רש"י מ"ו, א. נעיל קמח: ושי"ן בינה ל' ע"ש, ד) ושי"ן פשטיי חולין מז: (ה) (דף ל.), (ו) נצילה טז: (ז) ווע"י תוספות שם ד"ה טליח,

→

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא תטרס נזנין (אכל רוחק) תאמי' וי"ב ס"א אבל טובל: (ב) תוס' ד"ה שאל וי' דקמס שאלה גמ' ל' יוס: (ג) בא"ד ה"ה חייב להחזיר אלא דעניד: (ד) ד"ה אלקין וי' דלחמ כסמור הא קא מפשי כהילולא:

→

גליון הש"ס

בתיבני שואל אדם מחבירו. ע"י כיושלמי פ"ח דשעישת על מיד' הוצא ברי"ש שם:

→

רבינו הגנאל

הלכה מחזירין את השבר. רבה בר בר חננא לא על לפירקיה דרב יהודה, שדריה לאדא דיילא א"ל זיל גרביה, אול גרביה, פירוש אמשכיהו והביאהו מלשון פרץ נחל מנס גר, כלומר הכרחתו, כדגרסין בפרק בנות כותים נידות מעריסותן שילא בר אבינא עבד עובדא כרב, כי קא ניהא נפשיה דרב א"ל לרב אמי זיל צניניה ואי לא צאית (גרידה) (גרידה), הוא סבר גרידה א"ל, ופי' הכחו וכו'. מי שנפרקה ידו או רגלו, פי' שף מבוגר, לא יטרפם בצוין אבל רוחץ כדרכו ואם נתרפא נתרפא. ורב אריא דרשינא ליה ידיה וההי אומר לרב יוסף ומראה כידו אם יעשה כידו כל כך או יותר או אסור, עד שהיה מראה לו כדי שיראהו מה שהתירו חכמים חזרה ידו, למקומה ונתרפא.

פרק עשרים וששל הדרן עלך חבית שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלויני בוי'. ואוקימנא דחיישין שמא יכתוב. (ז) וכיון שאם יאמר לו הלויני גערין בו ואומרין לו אסור לומר כן ביום שבת, לשון הלואה מינכרא מילתא ולא אתי למכתב. ויבין שהוכיח א"ל רבא בר רב חנן לאביי נסיב להא דא"ל

(א) ע"ן בעינן השלם עך גרב א'.

(ב) אינו מוכן לכאורה ואולי דהיה לו גימ' הספדים בגמרא המוסגר בחגי' לננה וסופא בחי' השבצ"א כאל ומפרס כדעו דהחלק הוא דשעת כיון שאם אומר הלוי קפדינן עלויי' י' י' הויכא ולא אתי למכתב מלשון שאלה וי' ודו"ק.

חבית פרק שנים ועשרים שבת

הלכה מחזירין את השבר. סבירה ליה לשמואל מחזירין תנן: **אדא דיילא**. מנשטר"ל ממונה: **גרביה**. קח בגדו עד שיבא: **אסא**. רבה אשכחיה לרב יהודה כו': **הא חנא** דידן. ממקומנו הוא ולא שמענו זאת מפיו עד הנה: **ולאו דדינא גרבתין**. בתמיה. שאילו לא זאת לא למדנו: **שניא ליה ידיה**. נשתנית ידו ממקומה. אשולשיינ"ר בלע"ז: **כדי מאי**. היה עושה בעניינים הרבה ושאל: **בחדא מחיתא מחיסנהו**. באריגה אחת ארגמותי: **היכא דאיסמר**. דמתניתין לאו דוקא תנן איסמר:

הדרן עלך חבית

שואל. **שלא יאמר** הלויני. מפרש

בגמרא: **שחל להיום בשבת**.

ולא נזכר מע"ש לקנות: **לאחר יו"ט**.

ליום שלישי: גב' הלויני. משמע לזמן

מרוצה וקיי"ל במסכת מכות (דף ג.)

סמס הלואה ל' יום ואמי מלוה זה

לכתוב על פנקסו כך וכך הלוימי כדי

שלא ישכח: א"ל וכיון דבחול גמי וימנין

דבעי למימר הלויני ואמר השאילני

ולא קפדי עליה. והויא הלואה: **בשבת גמי**. כי אמר השאילני סבר דהלואה

היא ואמי למכתב ומאי היכר איכא:

ה"ג א"ל בשבת כיון דהשאילני שרו

ליה רבנן הלויני לא שרו ליה מינכרא

מילתא ולא אחי למכסב: אמרו רבנן.

במסכת ביצה (ט): **כל כמה דאפשר**

לשנויי משנינן. דלמרינן⁽¹⁾ המציא כדי

יין לא יציאם ככל וצקופה כו':

בנכסמא

במניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת וכן ערב פסח בירושלים **שחל להיות בשבת** מניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יום טוב: **(גב' א"ל רבא בר רב חנן** לאביי מאי שנא השאילני ומאי שנא הלויני אמר ליה השאילני לא אתי למיכתב הלויני אתי למיכתב והא כיון דבחול זימנין דבעי למימר ליה הלויני וא"ל השאילני ולא קפיד עילויה ואתי למיכתב בשבת גמי אתי למיכתב א"ל⁽²⁾ (בחול דלא שנא בי א"ל הלויני ל"ש בי א"ל השאילני לא קפדינן עילויה אתי למיכתב) בשבת כיון דהשאילני הוא דשרו ליה רבנן הלויני לא שרו ליה מינכרא מילתא ולא אתי למיכתב⁽³⁾ א"ל רבא בר רב חנן לאביי מכדי אמרו רבנן מילי דיום טוב כמה דאפשר לשנויי משנינן הני נשי דמליין חצבייהו מיא מ"ט לא משנינן ימושום דלא אפשר היכי לעבדי דמליין בחצבא רבא לימלו בחצבא וזוטא הא קא מפשו בהילוכא דמליין בחצבא וזוטא לימלו בחצבא רבא קא מפשו במשויי גיפרום

הדרן עלך חבית

שואל ⁽¹⁾.אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן

ובלבד שלא יאמר לו ׀הלויני וכן האשה מחבירתה כברות ואם אינו מאמינו

במניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת וכן ערב פסח בירושלים **שחל להיות בשבת** מניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יום טוב: **(גב' א"ל רבא בר רב חנן** לאביי מאי שנא השאילני ומאי שנא הלויני אמר ליה השאילני לא אתי למיכתב הלויני אתי למיכתב והא כיון דבחול זימנין דבעי למימר ליה הלויני וא"ל השאילני ולא קפיד עילויה ואתי למיכתב בשבת גמי אתי למיכתב א"ל⁽²⁾ (בחול דלא שנא בי א"ל הלויני ל"ש בי א"ל השאילני לא קפדינן עילויה אתי למיכתב) בשבת כיון דהשאילני הוא דשרו ליה רבנן הלויני לא שרו ליה מינכרא מילתא ולא אתי למיכתב⁽³⁾ א"ל רבא בר רב חנן לאביי מכדי אמרו רבנן מילי דיום טוב כמה דאפשר לשנויי משנינן הני נשי דמליין חצבייהו מיא מ"ט לא משנינן ימושום דלא אפשר היכי לעבדי דמליין בחצבא רבא לימלו בחצבא וזוטא הא קא מפשו בהילוכא דמליין בחצבא וזוטא לימלו בחצבא רבא קא מפשו במשויי גיפרום

בידים משום שינוי ואפילו אינו להקל מ"מ שינוי הוא ואינו מרצה טורח צשינוי דדרו צאכפא ניפרוס סודרא קל הוא ואינו מכביד ושינוי בעלמא הוא ולהנעט עד כאן לשונו ומשמע מתוך פירושו דכל אלה משוי אחד להם צשוה ואין זה נושא יותר אלא שנושא משאו בעינן אחר ממה שהיה רגיל זה דחקו שאם נפרס שכל אלו ממעטים משאם מאשר היו רגילים לשאת קשיא הא דאמר בסמוך (י) מפשי בהילוכא משמע מפירושא דאגרא נושאים שני בני אדם שפיר צמוט צשנים יש צו משוי שני בני אדם שנושאים כל מה שרגילין לשאת דדיגלא ודיגלא היא בנשוש שני בני אדם כדמשמע צצבא מניעא צס"פ השוכר את האומנים (דף פג.) וקשיא לר' דהתם משמע גמי דאגרא אין צו משוי לשני בני אדם דאמר התם דדרו צאגרא ואיתצר משלם פלגא מ"ט נפיש לחד חוטר לתרי ודמי לפשיעה ודמי לאונס דדיגלא משלם כולה' משמע דלא הוי זוטרי לתרי ונראה דאגרא לשום אדם אינו נראה עובדא דחול כמו דיגלא ומשום הכי דדרו דדיגלא לידרו צאגרא ואע"פ שמיפיש בהילוכא יכול לשנות כיון שאינו נראה כל כך עובדא דחול והשתא אחי שפיר דדרו צאגרא לידרו צאכפא אע"פ שצוודאי מרצה במשאו הוא בנושא בידיס המוט מכשנושאו על כתיפו מ"מ כיון שאינו נראה עובדא דחול כמו אגרא יכול לעשות כעין שמינינו גצי צהמה מסוכנת דתנן צביצה (דף כה.) שחטה צדה לא יציאנה צמוט אלא מציאה צידו אצרים אצרים ותנן גמי (דף טז: וסס) צהמציא כדי יין לא יציאם ככל וצקופה אלא מציא הוא על כתפיו או לפניו אלמא הני אע"ג דמפשי בהילוכא⁽⁸⁾ כיון שאינו עושה כל כך כדרך שעושה בחול⁽⁷⁾ יש לו לשנות⁽¹⁾ וההיא דבסמוך דמליין צחצבא וזוטא ודמליין צחצבא רבה תרווייהו עובדא דחול ובעינן שנושאים זה נושאים זה הלכך אין לו לשנות לא להקל ולא להכביד כדפי' טעמא וצההיא דלעיל צריש מפנין (דף קס.) לא שייכא עובדא דחול שאינו מטלטל אלא צבית מונית לזוית.⁽¹¹⁾ מ"ר. וצההיא דשחטה צדה פירש צריש מפנין (ג'14 סס) צע"א וכמו שפירש כאן עיקר ועוד קשה לי לפי' הקונטרס דדרו צאכפא אמאי ניפרוס סודרא עליה הוה ליה למימר לידרו צאגרא כיון שאינו משנה להכביד יותר מאכפא כמו שמשמע גמי מתוך פירושו ולפירוש רבי אחי שפיר:

קמח.

שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו ׀הלויני. פירש רש"י טעמא משום דסתם הלואה ל' יום ולפי שהוא לזמן מרובה יותר משאלה אחי למיכתב וקשה לר"מ דסתם ׀שאלה (ט) ל' יום כדאמר בזמנחות בהתכלת (דף מד.)⁽¹⁾ טליית שאלה כל ל' יום פטורה מן הציצית ואמרינן גמי התם הדר צאכסני' צא"י והשוכר צית צחול"ל כל ל' יום פטור מן המזוזה מכאן ואילך חייב צמוזה אלמא דסתם שאלה ל' יום איתא ולהכי פטורה כל ל' יום דאמר שאלה היא אצל מכאן ואילך נראה כמו שלו ומיהו יכול לומר לרש"י⁽²⁾ לאו משום דאי מתצע ליה לדינא צחול ל' יום שאין צריך להחזיר דודאי היה חייב להחזיר (ט) דעבידי אינשי דמשאלי פחות משלשים יוס⁽³⁾ אצל טפי לא משאלי הלכך עד ל' יוס⁽⁴⁾ אמרי אינשי שאלה היא⁽⁵⁾ ור"י פירש לנו דהיינו טעמא צשאלה לפי שהיא חוזרת צעין' לא אחי למיכתב אצל לשון הלואה אינו חוזר צעין' ואמי למיכתב ואע"ג דכי שאלי מיניה כדי יין וכדי שמן לא הדרי צעין מ"מ מתוך שמוכר לו לשון שאלה וזכור⁽⁶⁾ הוא ולא אחי למיכתב.⁽⁷⁾ מ"ר וכן פירש ה"ר פורת:

אתקין רבא במחוזא דדרו

בדוחקא בוי' צרוצ

ספרים אינו תכוד כאן ולא צפירוש רש"י וצריש המציא כדי יין (ציצה דף ל. וסס) נראה שהוא מקומו חוה לשון פירוש הקונטרס צביצה דדרו דוחקא משוי שאדם יחיד נושא צחול על כתיפו שטורח אס צא לשאתו לצורך יום טוב ציו"ט כגון צבית או שק מלא פירות ישאלו ציו"ט צדיגלא עתר שקורין פורק"א כדרך נושאי מלח למכור מפני שצריך לשנות וכשמשנה ישנה להקל משאו ולא להרבות טורח ציו"ט ועמר זה נוח לשאת צו משא כדכ וכשנושא צו צבית הנישאת צבתא ישנה להקל דדרו צדיגלא משוי פירות גדולה שרגילה לשאת צדיגלא לידרו צאגרא ישארו ציו"ט צצ' צני אדם צמוט על כתפיס דהיינו גמי שינוי להקל דדרו צאגרא צמוט על כתפיס לידרו ציו"ט אותו משוי צאכפא צמוט

בידים משום שינוי ואפילו אינו להקל מ"מ שינוי הוא ואינו מרצה טורח צשינוי דדרו צאכפא ניפרוס סודרא קל הוא ואינו מכביד ושינוי בעלמא הוא ולהנעט עד כאן לשונו ומשמע מתוך פירושו דכל אלה משוי אחד להם צשוה ואין זה נושא יותר אלא שנושא משאו בעינן אחר ממה שהיה רגיל זה דחקו שאם נפרס שכל אלו ממעטים משאם מאשר היו רגילים לשאת קשיא הא דאמר בסמוך (י) מפשי בהילוכא משמע מפירושא דאגרא נושאים שני בני אדם שפיר צמוט צשנים יש צו משוי שני בני אדם שנושאים כל מה שרגילין לשאת דדיגלא ודיגלא היא בנשוש שני בני אדם כדמשמע צצבא מניעא צס"פ השוכר את האומנים (דף פג.) וקשיא לר' דהתם משמע גמי דאגרא אין צו משוי לשני בני אדם דאמר התם דדרו צאגרא ואיתצר משלם פלגא מ"ט נפיש לחד חוטר לתרי ודמי לפשיעה ודמי לאונס דדיגלא משלם כולה' משמע דלא הוי זוטרי לתרי ונראה דאגרא לשום אדם אינו נראה עובדא דחול כמו דיגלא ומשום הכי דדרו דדיגלא לידרו צאגרא ואע"פ שמיפיש בהילוכא יכול לשנות כיון שאינו נראה כל כך עובדא דחול והשתא אחי שפיר דדרו צאגרא לידרו צאכפא אע"פ שצוודאי מרצה במשאו הוא בנושא בידיס המוט מכשנושאו על כתיפו מ"מ כיון שאינו נראה עובדא דחול כמו אגרא יכול לעשות כעין שמינינו גצי צהמה מסוכנת דתנן צביצה (דף כה.) שחטה צדה לא יציאנה צמוט אלא מציאה צידו אצרים אצרים ותנן גמי (דף טז: וסס) צהמציא כדי יין לא יציאם ככל וצקופה אלא מציא הוא על כתפיו או לפניו אלמא הני אע"ג דמפשי בהילוכא⁽⁸⁾ כיון שאינו עושה כל כך כדרך שעושה בחול⁽⁷⁾ יש לו לשנות⁽¹⁾ וההיא דבסמוך דמליין צחצבא וזוטא ודמליין צחצבא רבה תרווייהו עובדא דחול ובעינן שנושאים זה נושאים זה הלכך אין לו לשנות לא להקל ולא להכביד כדפי' טעמא וצההיא דלעיל צריש מפנין (דף קס.) לא שייכא עובדא דחול שאינו מטלטל אלא צבית מונית לזוית.⁽¹¹⁾ מ"ר. וצההיא דשחטה צדה פירש צריש מפנין (ג'14 סס) צע"א וכמו שפירש כאן עיקר ועוד קשה לי לפי' הקונטרס דדרו צאכפא אמאי ניפרוס סודרא עליה הוה ליה למימר לידרו צאגרא כיון שאינו משנה להכביד יותר מאכפא כמו שמשמע גמי מתוך פירושו ולפירוש רבי אחי שפיר:

גיפרום

עין משפט

נר מצוה

גו א טוש"ע ארי"ת סימן שכת סעף מז:

גו ב שס סעף ל':

א ג ד מיי' פכ"ג מהל' שבת הלכה יב סמנ לאוין סה

טור שו"ע ארי"ת סימן שז

סעף יא:

ב ה מיי' פיה' מהלכות י"ט

הלכה א ב סמנ לאוין עה

טוש"ע ארי"ת סימן סקי

סעף ח:

ג ד מיי' שס טוש"ע שס

סעף י וסימן סכג

סעף ה:

→

לעזי רש"י

במשטב"ל (מינישטריי"ל).

פקיד, שוטר.

אשולשיינ"ר

[אישולשיינ"ר]. לנקוט.

→

מוסף רש"י

איתבה. מתפאס (גי'19 פסחים 19.

טוהדרין עב). **בחדא מחתא**

מחיתנהו. וי' צארינא אחת

איתנאם לכולם, לשון עובד ממי

(שמות לט כב מטרס של

ממשה חורג) דמיקון דצב

קרו לו אינשי ארינא, שספסר

את דכריי (וחולין נה) ובעי"ז

פסחים 19.

הדרן עלך חבית

→

מוסף תוספות

א. גמרי. תוס' הרא"ש.

ב. דסתם הלואה ל' יום ויא

תבע ל' חול ל' יום לא

פרע ל'י אבל שאלה. תוס'

הרא"ש. ג. דהורא בבינא.

תוס' ר"ד. ו[ן]למה ליה

לעכורי ביה עד ל' יום.

י. כשאינו מטיל

ימציא. ד. כשיצית לא אתי לידו

בה ציצית לא אתי לידו

חדשא דמימר. רשצ"א.

ה. הא לבתר מכאן אתי

לידו חדשא דלעולם

המשאיל סתם אין לו זמן.

רשצ"א. ו. [והוא] רואה

אותה, לא חייש לשכחה.

רשצ"א. (ז)חייש לשכחה.

רשצ"א. ח. דהו"ל למימר

המשאיל סתם אין לו זמן.

י. דפשיעה לגמרי היא.

תוס' הרא"ש. יא. משום

טורחא ויתרא לא קפדינא.

תוס' ביצה טז: ד"ה המציא.

יב. עדיף טפי לאפורשי

בהלובא. תוס' ביצה טז:

ד"ה המציא. יג. כי היכי

דלא לתחזי דעביד כעובדי

דחול. תוס' ביצה טז: ד"ה

המציא. יד. ולכך קאמר

למעוטי בהלובא עדיף

טפי משום טרחא ויתרא.

תוס' ביצה טז: ד"ה המציא.